

מבוא והסברים

בסעיף של מקורות והגדרות בכל פרק מצויין המקור של הלוח לאחר מספר הלוח. למשל: הלמ"ס (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), משרד הבריאות וכיוצ"ב. בלוחות בהם מקור הנתונים הוא יחידה בעיריית תל-אביב-יפו צויין ע"המינהל, האגף, המחלקה, למשל: ע"המינהל הנדסה.

סימנים מיוחדים

= -	חוסר מקרים
= ..	מספרים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום
= *	מספרים ארעיים או אומדנים
= **	מספרים מתוקנים
= 0.0	אחוז קטן מ-0.1
= ()	נתונים המבוססים על הערכה (אומדנים) או בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה
= 2022	המסגרת מסביב לשנה מציינת שהנתונים לאותה שנה הם נתוני מפקד האוכלוסין שנערך בשנה זו

גיל בשנים

קבוצות גיל: אם הגיל מופיע בצורה של טווח, לדוגמה גיל 10-14, המשמעות היא שטווח הגילאים המוצג כולל את כל הילדים מגיל 10 עד היום בו הגיעו לגיל 15.
עד גיל 17: עד היום בו הגיע לגיל 18.

אחוזים

סיכום האחוזים אינו מסתכם תמיד ב-100 בגלל עיגול מספרים ויתכנו סטיות של עד 0.2% ממאה.

מידות

= אינטש ("	2.54 ס"מ
= דונם	1,000 מ"ר.

חודשים ושנים

1. החודשים צוינו בספרות רומיות כגון: ינואר - I, פברואר - II, וכו'.
2. השנים צוינו: שנה לפי הלוח הגרגוריאני: מ-1 בינואר עד 31 בדצמבר - כגון: 2000, 2001 וכד'.
עד לשנת 1991, שנת תקצ"ב: מ-1 באפריל בשנה אחת עד 31 במרס בשנה שלאחריה.
החל משנת 1991, שנת תקצ"ב: מ-1 בינואר עד 31 בדצמבר.
שנה לפי שנת לימודים: מ-1 בספטמבר בשנה אחת עד 30 ביוני בשנה שלאחריה - כגון: תש"ס, תשס"א וכד'.
- שנת גשם: מ-1 באוגוסט בשנה אחת עד 31 ביולי בשנה שלאחריה.
3. בכל מקרה שהנתונים מתייחסים למצב במועד קבוע, צויין המועד בגוף הלוח או בהערה נלווית כגון: 30.XI.2000, XII.2001.

החלוקה הגיאוגרפית-סטטיסטית של העיר

העיר תל-אביב-יפו, הייתה מחולקת עד שנת 2022 מבחינה מינהלית וסטטיסטית ל-9 רבעים, 31 תת-רבעים ו-178 אזורים סטטיסטיים. לקראת מפקד האוכלוסין שערכה הלמ"ס בשנת 2022 תל-אביב-יפו עברה תמורות בחלוקה המינהלית הרשמית שלה: 15 רבעים, 42 תת-רבעים ו-184 אזורים סטטיסטיים (ראה מפות להלן). החלוקה נקבעה בהתחשב בתכונות ההנדסיות, הגיאוגרפיות והדמוגרפיות של חלקי העיר השונים. יש לציין, שהגבולות עוברים באמצע הרחובות, כאשר הצד האחד של הרחוב שייך לאזור אחד והצד האחר שייך לאזור שני.

גבולות הרבעים ותת-רבעים נקבעו במידת האפשר באתרים גיאוגרפיים, כגון: הירקון ונחל איילון ובמקרים אחרים - ברחובות מרכזיים.

האזורים הסטטיסטיים ממוספרים במספרים בני 3 ו-4 ספרות. כך שמספר האזור הסטטיסטי כולל גם את מספר תת-הרובע והרובע. לדוגמא: האזור הסטטיסטי 521 הוא אזור ראשון (1) בתת-רובע (52), שהוא תת-רובע שני (2) ברובע 5. כל אזור סטטיסטי מחולק למבנים. המבנה הוא גוש בתים התחום מכל עבריו ע"י רחובות, המבדילים בינו לבין המבנים הסמוכים לו.

להלן מובאים השינויים שחלו באזורים הגיאוגרפיים של העיר ברמת הרבעים והתת-רבעים. כמו כן, לפרסום השנתון מצורפת מפה של הרבעים והתת-רבעים ומפה של האזורים הסטטיסטיים בעיר, המפות נועדו לתת לקורא מושג על מיקומם של האזורים הללו בעיר.

1. רובעי העיר אחרי מפקד 2022

<u>מס"ד</u>	<u>קוד רובע 2022</u>	<u>קוד רובע 2008</u>	<u>תיאור אזור</u>
1.	11	1	עבר הירקון - מערבית לנמיר
2.	1	1	עבר הירקון - נמיר-איילון
3.	2	2	עבר הירקון - איילון-פנחס רוזן
4.	12	2	עבר הירקון - מזרחית לפנחס רוזן
5.	3	3	צפון ישן - החלק הצפוני
6.	13	3	צפון ישן - החלק הדרומי
7.	4	4	הצפון החדש - החלק הצפוני
8.	14	4	הצפון החדש - החלק הדרומי
9.	5	5	מרכז - החלק המערבי
10.	6	6	מרכז - החלק המזרחי
11.	15	7	יפו מערב
12.	7	7	יפו מזרח
13.	8	8	דרום
14.	9	9	מזרח - החלק הצפוני
15.	10	9	מזרח - החלק הדרומי

2. תת-רבעים אחרי מפקד 2022

<u>קוד רובע 2008</u>	<u>קוד רובע 2022</u>	<u>מס"ד</u>
11	111	.1
11	112	.2
11	113	.3
13	11	.4
12	12	.5
21	21	.6
21	22	.7
22	121	.8
23	122	.9
22	123	.10
31	31	.11
32	32	.12
33	131	.13
34	132	.14
34	133	.15
34	134	.16
41	41	.17
41	42	.18
42	141	.19
43	142	.20
51	51	.21
52	52	.22
53	53	.23
54	54	.24
55	55	.25
61	61	.26
62	62	.27
72	151	.28
73	152	.29
71	71	.30
74	72	.31
74	73	.32
81	81	.33
82	82	.34
83	83	.35
91	91	.36
92	92	.37
92	93	.38
93	101	.39
93	102	.40
94	103	.41
94	104	.42

3. שכונות העיר

חלוקה נוספת של העיר היא החלוקה לשכונות ומספרן עומד על 71. במהלך שנת 2010 ושנת 2011, בעבודה משותפת של הצוותים המקצועיים של המרכז למחקר, היחידה לתכנון אסטרטגי ואגף רבנים ושכונות, יחד עם נציגי הציבור, מועצת העיר וראש העירייה, הוגדרו מחדש גבולות של שכונות העיר על-פי מגוון שיקולים (סטטיסטיים, דמוגרפיים ותכנוניים). **בשנתון 2011 עודכנו הגדרות השכונות וכן המספרים הסידוריים שלהן, ומכאן שיש לשים לב לכך כאשר משווים לנתוני השכונות בשנתונים קודמים.** מפת השכונות שמופיעה בהמשך נועדה לתת לקורא מושג על מיקומן של השכונות בעיר.

להלן רשימת השכונות בפירוט האזורים הסטטיסטיים המרכיבים שכונות אלו, לפי קוד השכונה ושם השכונה (עדיין יש שכונות ששמותיהן טרם נקבעו סופית).

קוד השכונה	שם השכונה/האזור	אזור סטטיסטי ע"פ מפקד 2022
1	גלילות	החלק הצפוני של 1111
2	צוקי אביב	החלק הדרומי של 1111
3	אזור שדה דב (שם זמני)	1112
4	נופי ים	1123-1121
5	תוכנית ל'	1132, 1131
6	כוכב הצפון	1133
7	רמת אביב ג'	123-121
8	אפקה	111
9	נוה אביבים וסביבתה	125, 124, 112
10	רמת-אביב	114, 113
11	אוניברסיטת תל-אביב	115
12	מרכז הירידים	החלק הצפוני של 116 - צפונית לציר רוקח
13	פארק הירקון	החלק הדרומי של 116 - דרומית לציר רוקח
14	תל ברוך צפון	211
15	תל ברוך	213, 212
16	מעוז אביב	214
17	נאות אפקה ב'	221
18	נאות אפקה א'	222
19	הדר יוסף	224, 223
20	קרית שאול	חלק של 1211 - מערבית לרחוב סנה משה
21	המשתלה	חלק של 1211 - מזרחית לרחוב סנה משה
22	גני צהלה ורמות צהלה	1212
23	צהלה	1213
24	נוה שרת	1232, 1231
25	רביבים	1221
26	נוה דן	1222
27	רמת החייל	1223
28	עתידיים	1224
29	נמל תל-אביב	311
30	הצפון הישן - החלק הצפוני	317-312 ; 326-321 ; 1311
31	הצפון הישן - החלק הדרומי	1317-1312 ; 1323-1321 ; 1333-1331 ; 1343-1341
32	בבלי	412, 411
33	הצפון החדש - החלק הצפוני	423-421
34	הצפון החדש - סביבת ככר המדינה	1417-1411
35	הצפון החדש - החלק הדרומי	1426-1421
36	צמרות איילון	1428, 1427
37	לב תל-אביב	517-511 ; 543-541 ; 554-551 ; 611
38	כרם התימנים	523-521
39	נוה צדק	533-531
40	גני שרונה	613, 612
41	מונטיפיורי	625-621
42	צפון יפו	715, 712, 1521-ו
43	גבעת הרצל, אזור המלאכה יפו	826, 825, 714, 713
44	יפו העתיקה, נמל יפו	1511
45	עגימי וגבעת העלייה	1515-1512
46	צהלון ושיכוני חיסכון	1524-1522
47	יפו ג' ונוה גולן	1526, 1525

<u>קוד השכונה</u>	<u>שם השכונה/האזור</u>	<u>אזור סטטיסטי ע"פ מפקד 2022</u>
48	מכללת יפו-תל-אביב ודקר	722 ,721
49	יפו ד' (גבעת התמרים)	724 ,723
50	תל-כביר, נוה עופר, יפו ב'	733-731
51	אזור התעסוקה "צומת חולון"	734
52	פלורנטיין	817 ,813-811
53	נוה שאנן	821 ,816-814
54	שפירא	824-822
55	פארק החורשות (שם זמני)	החלק המערבי של 831
56	קרית שלום	החלק המזרחי של 831 ,832 ,833
57	נחלת יצחק	913-911
58	ביצרון ורמת ישראל	916-914
59	תל-חיים	921
60	רמת הטייסים	922
61	אורות	923
62	יד אליהו	935-931
63	התקווה	1014-1011 ,924
64	עזרא והארגזים	1022 ,1021
65	לבנה וידידיה	1023
66	פארק דרום	1024
67	כפיר	1031
68	נוה ברבור, כפר שלם מערב	1032
69	נוה אליעזר וכפר שלם מזרח	1034 ,1033
70	נוה חן	1042 ,1041
71	ניר אביב	1043

מפות

בשנתון הנוכחי, כמו בשנתונים האחרונים, צורפו מפות צבעוניות המציגות את ההתפרסות המרחבית של מאפיינים ותופעות שונות בתל-אביב-יפו.

המפות הופקו במרכז יאיר למידע הנדסי בשיתוף עם המרכז למחקר, באמצעות מערכת ה-G.I.S. העירונית - מערכת מידע גיאוגרפית. שטחים דלי אוכלוסין מופיעים על-גבי המפות ללא צבע (בלבן).

חלקם של האזורים הסטטיסטיים מוגדרים כאזורים דלי אוכלוסין, אזורים ששימושי הקרקע העיקריים שלהם אינם מגורים, אלא תעשייה, מסחר, פארקים וכו'. להלן רשימת האזורים הסטטיסטיים דלי האוכלוסין, כפי שהוגדרו במפקד האחרון משנת 2022.

אזורים סטטיסטיים דלי אוכלוסין

תיאור מילולי של האזור	א"ס ע"פ מפקד האוכלוסין 2022
- אוניברסיטת תל-אביב (כולל קרית המוזיאונים), מרכז הירידים ופארק הירקון	116, 115
- עתידים (אזור התעשייה בעבר הירקון)	1225, 1224
- נמל תל-אביב	311
- ככר נמיר (אתרים), המרינה, גן העצמאות	1311
- הקאמרי, בית אריאלה, מוזיאון תל-אביב לאומנות ובית המשפט	1424
- מנשיה	531
- בית אגד, תנובה	621
- מרכז עסקים בשכונת מונטיפיורי	625, 624
- איצטדיון בלומפילד	714
- עיתון הארץ, ביה"מ לתעבורה, לנוער ולעבודה, מרכז המלאכה (קיבוץ גלויות)	825
- פארק החורשות (גן ההגנה, המכון לרפואה משפטית)	831
- יגאל אלון, מחלבות טרה	913
- פארק דרום	1024

חלוקה גיאוגרפית של מטרופולין תל-אביב

מטרופולין תל-אביב מחולק ל"טבעות" בהתאם למבנה הפנימי שלו, והטבעות מחולקות ל"גזרות". לאחר מפקד משנת 1983, חלו שינויים בקביעת הגבולות ובמפקד משנת 1995 השם הוסב מ"אגד ערים תל-אביב" ל"מטרופולין תל-אביב". בשנת 2013, כתוצאה ממצאי המפקד משנת 2008, חלו שינויים נוספים בהגדרת המטרופולין - השינוי העיקרי הוא הכלת יישובי יהודה ושומרון בטבעת החיצונית של המטרופולין. להלן ההגדרות לכל אחת מהתקופות:

גלעין, טבעות וגזרות	יישובים עיקריים באגד ערים תל-אביב, מפקד 1983	יישובים עיקריים במטרופולין תל-אביב, מפקד 1995	יישובים עיקריים במטרופולין תל-אביב, מפקד 2008
גלעין	תל-אביב-יפו	תל-אביב-יפו	תל-אביב-יפו
טבעת פנימית גזרה צפונית	-	גליל ים, הרצליה, כפר שמריהו, רמת השרון.	גליל ים, הרצליה, כפר שמריהו, רמת השרון.
גזרה מזרחית	בני ברק, גבעתיים, רמת גן.	אור יהודה, בני ברק, גבעתיים, כפר אזור, קריית אונו, רמת אפעל, רמת גן, רמת פנקס.	אור יהודה, בני ברק, גבעתיים, כפר אזור, קריית אונו, רמת אפעל, רמת גן, רמת פנקס.
גזרה דרומית	אזור, בת ים, חולון, מקווה ישראל.	אזור, בת-ים, חולון, מקווה ישראל.	אזור, בת-ים, חולון, מקווה ישראל.
טבעת תיכונה גזרה צפונית	גליל ים, הרצליה, כפר שמריהו, רמת השרון, רעננה.	גבעת חן, הוד השרון, כפר מל"ל, כפר סבא, רמות השבים, רעננה.	גבעת חן, הוד השרון, כפר מל"ל, כפר סבא, רמות השבים, רעננה.
גזרה מזרחית	אור יהודה, גבעת שמואל, גני יהודה, כפר גני תקווה, יהוד, אזור, נווה אפרים, סביון, פתח תקווה, רמת פנקס.	גבעת שמואל, גני יהודה, גני תקווה, יהוד, מגשימים, מעש, נווה אפרים, סביון, פתח תקווה.	גבעת שמואל, גני יהודה, גני תקווה, יהוד, מגשימים, מעש, נווה אפרים, סביון, פתח תקווה.
גזרה דרומית	בית דגן, נחלת יהודה, ראשון לציון.	אחיעזר, באר יעקב, בית דגן, גנות, כפר חב"ד, לוד, משמר השבעה, ניר צבי, נס ציונה, קרית עקרון, ראשון לציון, רחובות, רמלה.	אחיעזר, באר יעקב, בית דגן, גנות, כפר חב"ד, לוד, משמר השבעה, ניר צבי, נס ציונה, קרית עקרון, ראשון לציון, רחובות, רמלה.
טבעת חיצונית גזרה צפונית	הוד השרון, כפר מל"ל, כפר סבא, רמות השבים.	אבן יהודה, גוש, טייבה, טירה, כפר ויתקין, כפר יונה, מכמורת, משמר השרון, נתניה.	אבן יהודה, גוש, טייבה, טירה, כפר ויתקין, כפר יונה, מכמורת, משמר השרון, נתניה.
גזרה מזרחית	לוד, ראש העין, רמלה.	טירת יהודה, כפר סירקין, כפר קאסם, ראש העין, שוהם.	טירת יהודה, כפר סירקין, כפר קאסם, ראש העין, שוהם.
גזרה דרומית	באר יעקב, מזכרת בתיה, נס ציונה, עקרון, רחובות.	אשדוד, גדרה, יבנה, מזכרת בתיה.	אשדוד, באר טוביה, ביצרון, גבעתי, גדרה, יבנה, מזכרת בתיה, ניר בנים, עזריקס, קריית מלאכי, שדה עוזיהו.
גזרת יישובים ישראליים ביו"ש	-	-	אורנית, אלפי מנשה, אלקנה, אריאל, בית אריה, ברקן, מעלה שומרון, שערי תקווה, קדומים.

ציוני דרך בתולדות תל-אביב-יפו

תל-אביב-יפו הינה עיר עתיקה-חדשה : החלק העתיק הוא כמובן יפו, והחדש - תל-אביב. יפו מוזכרת בתעודות מצריות מהמאה ה-15 לפני הספירה. במהלך ההיסטוריה הארוכה שלה ידעה יפו תקופות שפל ותקופות פריחה ושגשוג. גם היישוב היהודי בה ידע עליות וירידות. יפו הייתה נמל ראשי של ממלכת חשמונאים. בימי המשנה והתלמוד התקיימה בה קהילה יהודית.

על פי עדויות, נמנו בה כ-400 יהודים בשנת 1855. בראשית שנות ה-90 של המאה ה-19, הוכרו יהודי יפו כקהילה נפרדת ע"י השלטון הטורקי. בתקופה זו החלו עולים רבים להתיישב בעיר, ונפתחו בה מוסדות חינוך ובתי מלון. הצפיפות שרבתה, הביאה להקמת השכונות היהודיות הראשונות מחוץ ליפו : נווה צדק (1887), ונווה-שלום (1890).

העיר תל-אביב צמחה משכונת אחוזת בית, שנבנתה בשנת 1909 על החולות ליד הים, לא הרחק מיפו. שנה לאחר מכן הוסב שמה ל"תל-אביב". בשנת 1914, השנה בה פרצה מלחמת העולם הראשונה, היו בתל-אביב 139 בתים עם 1,500 תושבים.

בשנת 1921 הוכרזה תל-אביב כרשות מקומית ע"י השלטונות המנדטוריים ומאיר דיזנגוף היה לראש העיר הראשון. היא כללה את השכונות הוותיקות שבפרבריה הצפוניים של יפו, ואת השכונות הצעירות שהתפתחו מצפון וממזרח לאחוזת בית. העיר המשיכה להתפתח, ונוספו בה רבעים ושכונות חדשות. גם התחבורה השתכללה : נוסף לשירות הדיליז'נסים, הוקמו שירותי האוטובוסים לנסיעות בתוך העיר ומחוצה לה. בשנת 1924 החלה העלייה הרביעית, שהביאה לתל-אביב סוחרים ובעלי עסקים. חיי התרבות פרחו : הוקמו תיאטרונים, ביניהם "אוהל", ותיאטרון "הבימה" התיישב בתל-אביב. סופרים ומשוררים התיישבו בתל-אביב משנותיה הראשונות : אחד העם, ביאליק, אורי צבי גרינברג ושלונסקי.

בשנת 1925 הונחה אבן פינה לבי"ח "הדסה" שברחוב בלפור. בסוף 1928 הושלמה בנייתו והועבר אליו בית-החולים שנשא אותו שם וששכן לפני כן ברחוב נחלת בנימין.

בתקופה 1930-1937 עברה תל-אביב התפתחות מואצת מאד : אוכלוסייתה גדלה מ-42 אלף ל-150 אלף והעיר הפכה לכרך, בעיקר הודות להתיישבות אנשי העלייה החמישית, אשר חלקם היו בעלי הון שהגיעו מגרמניה. (ב-1937 מנתה אוכלוסיית יפו 69,000 נפש).

בתל-אביב חודשה המסורת של ירידי המזרח והיריד הגדול נפתח באופן חגיגי בשנת 1934. בשנים 1932-1936 הקים דיזנגוף את המוזיאון שנשא את שמו, בביתו אשר בשדרות רוטשילד. בשנת 1936 הוקמה התזמורת הפילהרמונית ע"י ברוניסלב הוברמן. באותה שנה נפתח בתל-אביב הנמל העברי הראשון.

המאורעות שפרצו ב-1936 ונמשכו עד פרוץ מלחמת העולם השנייה, פגעו ביהודים רבים. לאחר סיום המלחמה ב-1945, נמשך המאבק של היישוב היהודי בשלטון הבריטי. תל-אביב שימשה מרכז לפעילות ארגוני המחתרת אצ"ל ולח"י. לאחר אישור ההחלטה באו"ם על הקמת מדינה יהודית, תל-אביב הייתה האזור הראשון שפונה ע"י הבריטים. ארגון האצ"ל כבש את יפו, וההגנה - את היישובים שבסביבה. ערביי יפו החלו לנטוש את העיר בהמוניהם ומספר התושבים הערבים בה ירד מ-70 אלף (רובם מוסלמים ומיעוטם נוצרים) לכ-4 אלפים בלבד.

הכרזת העצמאות של מדינת ישראל נערכה באולם מוזיאון דיזנגוף בתל-אביב, ב-14 במאי 1948 - יום לאחר כניעתה של יפו.

עם כיבוש יפו והכפרים הערבים שבסביבה, הורחב השטח המוניציפלי של תל-אביב והוסרו ההגבלות על התפתחותה. ב-1950 צורפה יפו לתל-אביב באופן רשמי, ולעיר המאוחדת ניתן השם תל-אביב-יפו. יפו נפתחה להתיישבות יהודית, בעיקר על ידי עולים חדשים. העיר העתיקה ביפו שוקמה, והפכה לקריה לאמנות ולבידור.

ח.נ. ביאליק

ל-אליהם

ל-אליהם סל-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה-ה

נכתב במלאות 25 שנה לתל-אביב

בשנים הראשונות לאחר קום המדינה, חלה התפתחות מהירה של תל-אביב-יפו, ומספר התושבים בה גדל מ-248 אלף בסוף 1948, ל-345 אלף בסוף 1951. בעשור הבא הגידול נמשך אם כי בקצב איטי יותר, ומספר התושבים בעיר עלה ל-386 אלף ב-1961. מאמצע שנות הששים ועד 1988 נרשמה ירידה מתמדת במספר התושבים. ב-1989 נעצרה המגמה הנ"ל והחל משנת 1990 חלה עלייה גדולה יחסית במספר התושבים עקב עלייה המונית מברית המועצות לשעבר. החל בשנת 2000 החלה מגמת עלייה עקבית כך שבשנת 2023 מנתה אוכלוסיית תל-אביב-יפו כ-468.7 אלף תושבים.

בשנת 1959 הוקם מוזיאון הארץ (עתה - מוזיאון ארץ-ישראל תל-אביב) ליד חפירות תל-קסילה בעבר הירקון. ב-1964 הוחל בבניית מוזיאון תל-אביב לאמנות, וסמוך לו הוקמה הספרייה העירונית המרכזית. בראשית שנות ה-90 הוחל בהקמת המשכן לאומנויות הבמה (אופרה, מחול, תיאטרון וקונצרטים), ב"מרכז גולדה מאיר", סמוך למוזיאון תל-אביב לאמנות. בשנת 1994 הושלמה הקמתו של המשכן לאומנויות הבמה בו שוכן אולם של האופרה הישראלית החדשה ומתקיימים בו גם מופעי מחול ומוסיקה.

בשנת 1970 הוחל בהקמתו של פארק הירקון (גני יהושע), המקיף כיום כ-3,000 דונם, ומשמש כריאה הירוקה של העיר. מאוחר יותר הוקם בתוך הפארק "הספורטק", לפעילות ספורטיבית חופשית של תושבי העיר. בראשית שנות ה-80 שוקמה ופותחה הטיילת לאורך חוף הים, והמקום הפך למוקד בילוי ובידור. בסוף שנות ה-80 הוחל בפיתוחו של פארק דרום (פארק מנחם בגין) בדרום מזרח העיר. בתוך הפארק הוקם ספורטק על שטח של 250 דונם.

בשנות ה-80 וה-90 נסללו והורחבו כבישים מהירים בערוץ נחל איילון, המקלים על תנועת כלי רכב אל תל-אביב-יפו וממנה. החל בשנת 2011 החלו עבודות תשתית להקמת מערכת תחבורה של הרכבת הקלה שחלקה היא תת-קרקעית – בשנת 2022 החל לפעול הקו הראשון של הרכבת בעיר "דנקל".

החל בשנות ה-2000 העיר תל-אביב-יפו חיזקה את מעמדה כעיר מטרופולינית המרכזת את הפעילות הפיננסית של ישראל, המהווה מרכז תרבות ויצירה בעל אופי רב-תרבותי ופלורליסטי.

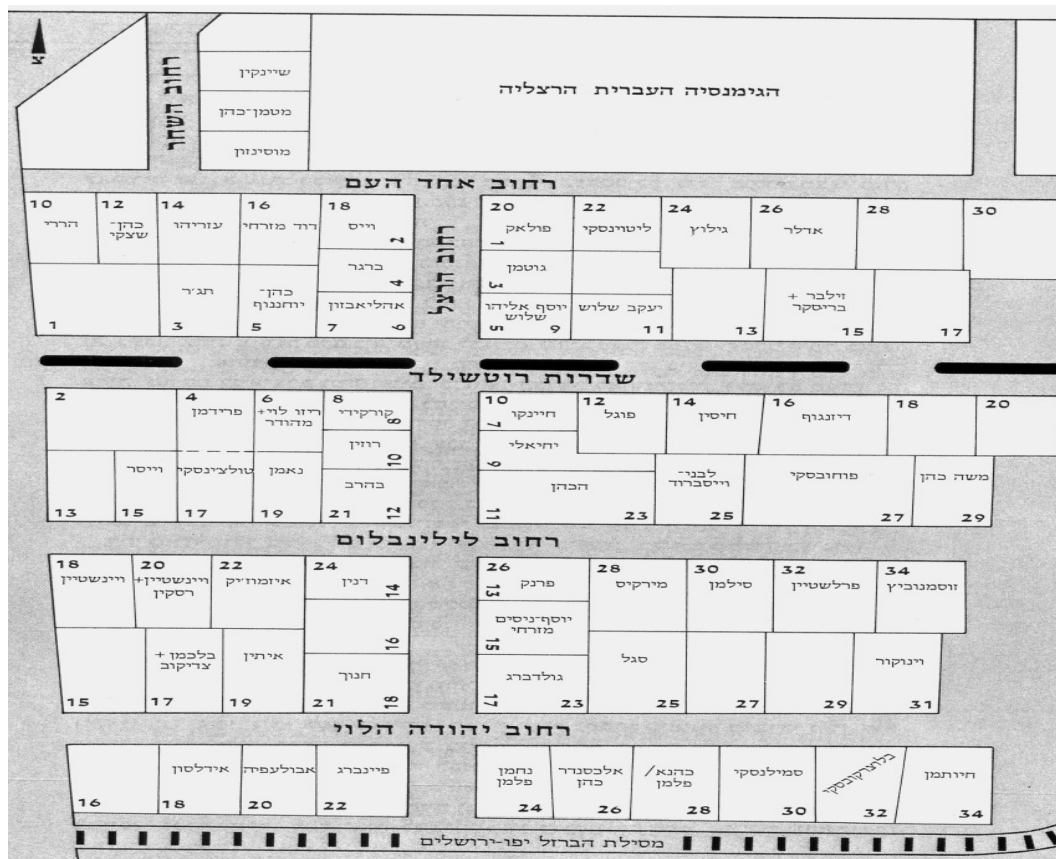
בשנת 2009 העירייה ציינה 100 שנים להיווסדותה של העיר - "העיר העברית הראשונה". שנת המאה לוותה בפרוייקטים גדולים ומיוחדים בתחום התרבות והאומנות. כעבור מאה שנים, תל-אביב-יפו שואפת למעמד של "עיר עולם" על-ידי הפיכתה למרכז בין-לאומי של תרבות, תיירות, עסקים והיי-טק.

"האסיפה המייסדת של תל-אביב, 1908", חול המועד סוכות תרס"ט

צילם: אברהם סוסקין

מפת חלוקת המגרשים ב'אחוזת בית'

מקור: מרדכי נאור ועמית לוינסון, "מי היו 66 מייסדי תל-אביב", עידן 3, תל-אביב בראשיתה, 1909-1934, הוצאת יד יצחק בן-צבי, ירושלים תשמ"ד, עמ' 11.

סמל העיר

הסמל צויר בידי נחום גוטמן ב-1925 ע"פ הזמנת העירייה והוא אומץ על ידה עוד באותה שנה. גוטמן נועץ עם אביו (ש' בן-ציון), עם דיזנגוף ועם ביאליק, לפני שניגש למלאכה. ש' בן-ציון הציע את הכתובת "אבנך ונבנית", ונטל חלק פעיל בעיבוד הסמל לפרטיו*.

הסמל הנוכחי

הסמל ב-1925

במרכז הסמל מגן דוד ובו אלמנטים אחדים:

א. מגדל אור שנועד לסמל שתל-אביב היא מאור לגולה וחוף מבטחים לעולים שיבואו בשעריה.

ב. שער כניסה בתחתית המגדלור מסמל שתל-אביב היא שער עלייה לבני האומה המבקשים לשוב למולדתם.

ג. הכותרת "אבנך ונבנית" לקוחה מספר ירמיהו פרק ל"א, פסוק ג': "עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל, עוד תעדי תפוך ויצאת במחול משחקים".

שבעת הכוכבים מרמזים לדגל שהרצל הציע בספרו "מדינת היהודים": "דגל לבן ובו שבעה כוכבי-זהב... הכוכבים הם שבע שעות-הזהב אשר לעבודת יומנו."**

ציור האורייגנל של הסמל של גוטמן, שהיה צבעוני, אבד. במהלך השנים חלו בסמל העיר שינויים קלים. עם סיפוחה של יפו לתל-אביב ב-1950, החליפה הכותרת "תל-אביב-יפו" את הכותרת "עירית תל-אביב" שבסמל המקורי.

* ע"פ מכתב של נחום גוטמן למזכיר העיר ב-1950. המכתב מצוי בארכיון ההיסטורי של עיריית ת"א-יפו.

** השם תל-אביב עצמו קשור להרצל: השם הינו תרגום של נחום סוקולוב ל"אלטנוילנד" - ספרו של הרצל. השם תל-אביב נזכר רק פעם אחת בתנ"ך, בספר יחזקאל פרק ג', פסוק ט"ו: "ואבוא אל הגולה תל-אביב, היושבים אל נהר כבר". דרך אגב, גם בסמל של העיר הרצליה (הקרויה על שם הרצל) מופיעים שבעה כוכבים.

מאיר דיזנגוף : 1925-1921 ; 1936-1928
דוד בלוך : 1928-1925
ישראל רוקח : 1952-1936
חיים לבנון : 1959-1953
מרדכי נמיר : 1969-1959
יהושע רבינוביץ : 1974-1969
שלמה להט : 1993-1974
רוני מילוא : 1998-1993
רון חולדאי : מכהן כראש העירייה מנובמבר 1998.

מועצות העירייה

<u>המועצה</u>	<u>מספר חברי המועצה</u>	<u>מועד הבחירות</u>	<u>מספר המצביעים בבחירות</u>
הראשונה	41	24.1.1924	4,202
השנייה	41	5.5.1925	8,853
השלישית	41	6.12.1926	7,525
הרביעית	15	31.12.1928	9,953
החמישית	15	6.6.1932	12,529
השישית	15	15.12.1935	21,678
השביעית	31	14.11.1950	139,847
השמינית	31	* 26.7.1955	193,766
התשיעית	31	* 3.11.1959	205,471
העשירית	31	* 2.11.1965	220,022
האחת-עשרה	31	* 28.10.1969	212,853
השתים-עשרה	31	* 31.12.1973	198,300
השלוש-עשרה	31	7.11.1978	150,967
השלוש-עשרה	31	25.10.1983	154,354
החמש-עשרה	31	28.2.1989	138,099
השש-עשרה	31	2.11.1993	143,387
השבע-עשרה	31	10.11.1998	145,404
השמונה-עשרה	31	28.10.2003	107,724
התשע-עשרה	31	11.11.2008	142,087
העשרים	31	22.10.2013	143,656
העשרים ואחת	31	30.10.2018	203,349
העשרים ושתיים	31	27.2.2024	197,446

* באותו יום נערכו גם בחירות לכנסת.

חברי מועצת העירייה העשרים ושתיים

תל אביב 1	רון חולדאי - ראש העירייה
תל אביב 1	אסף זמיר - מ"מ וסגן ראש העירייה
תל אביב 1	גל דמאיו-שרעבי - משנה לרה"ע ויו"ר הקואליציה
תל אביב 1	עו"ד ליאור שפירא - מ"מ וסגן ראש העירייה
תל אביב 1	חן אריאלי - סגנית ראש העירייה
תל אביב 1	מוטי רייף
תל אביב 1	עו"ד מאיה נורי
מרצ	ד"ר דייבי דישינסקי
מרצ	הדס רגולסקי
מרצ	מיטל להבי - סגנית ראש העירייה
מרצ	פרופ' נוח יהונתן עפרון
מרצ	רעות חנה נגר
יש עתיד	אורנה ברביבאי
יש עתיד	ד"ר רועי אלקבץ
יש עתיד	נוי אלראי שניצר
כולנו העיר	איתמר אבנרי
כולנו העיר	עו"ד אמיר בדראן
כולנו העיר	שולה קשת
התלאביבים	ציפי ברנד פרנק
התלאביבים	שחר לוי
חי - חילונים ירוקים	עו"ד אברהם פורז
חי - חילונים ירוקים	עו"ד ראובן לדיאנסקי - משנה לראש העירייה
מאמינים	הרב נפתלי לוברט
מאמינים	חיים גורן
ש"ס	הרב אלחנן זבולון - סגן ראש העירייה
ש"ס	שלמה פרץ
צעירים	חן קראוס
גמלאים	נתן וולך
תקווה חדשה לתל-אביב	עו"ד יובל צלנר
ליכוד	דודו לניאדו
ישראל ביתנו	עו"ד גיא דניאל אבנר